

Oppsummering fra Kontaktgruppemøtet 10/4-26

Møtet ble avholdt hos OsloMet

Til stede: Thore Anton Bredeveien (Nordre Follo kommune), Ann Christin Jordbakke (Vestfold fylkeskommune), Inga Fløisand (NIVA), Johanne Meyer (Buskerud fylkeskommune), Martine Matre Bonarjee og Rune Bakkevoll (Akershus fylkeskommune), Hege Karine Jacobsen (HiØ), Hege Taarud (Universitetet i Innlandet), Fredrik Skjæret og Idun Lyngstad (Hamarregionen), Daria Dyresen (Elverum kommune), Dag Aanensen (Drammen kommune), Dag Vågsnes (Lillehammer kommune), Anne Huse (KIPR), Lars Haukvik og Johannes Rindal (Telemark fylkeskommune), Turid Wulff Knutsen (Innlandet fylkeskommune) og Berit Berg-Tjørhom (OsloMet).

Fra sekretariatet: Gunnar Selvik (referent) og Randi Hoseth.

1. Velkommen og siste nytt om EU/EØS

Gunnar ønsket alle, inkludert ekstern Innleder, Lene Lad Johansen (SINTEF), velkommen.

Deretter gav Gunnar alle ordet for å presentere seg, og han orienterte videre kort fra EU/EØS-politikken som følger:

Akkurat når en tenker at det ikke kan bli mer dramatisk, ikke bare i Europa, men på globalt nivå, så gjør det nettopp det – og denne uken må sies å være ganske unik med en tiltakende sikkerhetspolitisk og økonomisk krise fylt med trusler man ikke har sett/hørt før, men som heldigvis synes til en viss grad å de-eskalere onsdag morgen, i alle fall frem til neste tidsfrist.

Da er det kanskje ikke så rart at flere snakker mer og mer om at Europa må stå på egne ben, både sikkerhetspolitisk og økonomisk. Når vår hovedallierte denne uken også prioriterte å drive valgkamp for lederen i det landet i Europa som minst av alt vil at Kontinentet skal samarbeide og klare seg selv, så er det et klart signal om at det er mer europeisk samarbeid som er løsningen på våre problemer, ikke mindre. Det er ellers interessant å konstatere at selv Europas ytre høyre-partier (inntil videre med unntak for Ungarn) etter hvert begynner å ta mer avstand til innblandingen fra vår hovedallierte. Det er videre interessant at Montenegro, som ble NATO-medlem i 2017, allikevel håper å bli EU-medlem i 2028, og da hovedsakelig for sin egen sikkerhets skyld.

Europas utfordringer er som alltid uvanlig mange – det føles som om det avholdes nasjonale valg konstant, noe som er naturlig når så mange selvstendige demokratier samarbeider. Utfordringen i den senere tid er dog at mange av disse valgene har hatt en tendens til å øke fragmenteringen, kanskje som resultat av vanskelige tider.

Spillereglene for de 27 EU-statene er basert, i alle fall i utenrikspolitikken, på enstemmighet, og da er det krevende når enkeltland nettopp bruker sin vetorett til å handlingslamme felles avgjørelser. Eksemplene på dette er mange – det være seg uvissheten rundt de 90 mrd euroene som Rådet vedtok på slutten av fjoråret skulle gå til Ukraina, eller uenigheten om den 20. sanksjonspakken mot Russland - begge saker nå på hold inntil ett (ganske lite) av de 27 landene avholder et valg 12/4.

Dette er kanskje en mulig vei ut denne gangen, men å drive et samarbeid med nesten ½ mrd mennesker basert på at enkeltland skal avholde valg med forhåpentlig europavennlig resultat, er ikke en holdbar strategi i lengden. Utenriksavgjørelser med kvalifisert flertall vil være den langsiktige løsningen, men også det krever enstemmighet å innføre.

Når Europa i tillegg har store aktører utenfor de 27, og da tenker jeg på EFTA-EØS, Sveits og UK, så vil det uansett fremstå som et fragmentert kontinent, i alle fall sett fra utsiden av Europa. Norge har lenge flytt på sitt EØS-medlemskap, men dette synes å bli gradvis mer krevende – det siste er at Norge igjen må drive lobbyarbeid, og denne gangen for at også Andøya skal regnes med og ikke bare Kiruna, som europeisk rakettutskytingslokalisering, til tross for at vi vil delta (og betale) for EUs romprogram, som er med på å finansiere oppskytingene.

Det er avslutningsvis viktig å understreke at under all denne støyen så fortsetter Europa ufortrødent med å bli forberede neste langtidsbudsjett, en prosess som også i aller høyeste grad angår Norge (vi kommer tilbake til dette og andre initiativer under Randis innlegg etterpå).

Jeg stopper her – og tar selvfølgelig spørsmål hvis dere har noen, og hvis ikke så er det en glede å gi ordet til vår gode samarbeidspartner både i Brussel og i Norge, Sintef, representert ved Lene Lad Johansen.

2. Innledning fra Sintef ved Lene Lad Johansen om miljøperspektivet i EUs arbeid

Lene Lad Johansen, senior forretningsutvikler i Sintef, understreket i sin presentasjon at analyser fra f eks World Economic Forum sier at miljøperspektivet bare blir viktigere og viktigere fremover, til tross for at mange diskusjoner for tiden heller er fokusert på rene økonomiske perspektiver. Videre så sa hun at konkurransen med å nå opp med HEU-søknader er blitt svært hard etter 2023, og at dette bli skyldes økt bruk av KI i søknadsprosessen og det faktum at UK nå er med i programmet. Kaskadefinansiering og partnerskapsutlysninger, hvor konkurransen ikke er så hard, vil derfor være en god vei å gå for våre medlemmer. Presentasjonen ble etterfulgt av spørsmål og diskusjon i Kontaktgruppen. Hennes presentasjon er vedlagt.

3. Oppdatering fra Sekretariatets fagområder

Randi gav i sin presentasjon siste nytt og prosjektmuligheter innen utdanning-, forskning-, kultur- og de grønne-områdene (på vegne av seg selv og sine sekretariatskollegaer Joakim og Ingvild). Disse presentasjonene ble etterfulgt av spørsmål fra og diskusjon i Kontaktgruppen. Presentasjonen er vedlagt.

4. Innspill til styresaker

Gunnar gikk gjennom agendaen for neste styremøte, med særlig vekt på følgende agendapunkter:

- Sak 11/26: Årsmelding med revidert årsregnskap 2025 (ingen ytterligere kommentarer ift forrige møte).
- Sak 12/26: Økonomisk status pr 31.03.2026 (Gunnar opplyste om at oppdateringen er blitt forsinket fra regnskapsfører, men at den vil bli tilført innen styremøtet).
- Sak 13/26: Budsjett 2026, fastsetting av kontingent 2027 (Gunnar opplyste om at en oppdatert versjon, som reflekterer en liten endring i kontingenten for ett medlem, vil bli klar til styremøtet. Videre så understreket han at budsjettet er basert på konkrete innsparingstiltak, deriblant det faktum at sekretariatet nå har redusert antall rådgivere fra 4 til 3, hvoretter Kontaktgruppen kommenterte at dette bør kunne reverseres hvis medlemsinntektene skulle øke i fremtiden).
- Sak 14/26: Handlingsplan for Osloregionens Europakontor 2026-27 (Gunnar understreket at Strategien danner grunnlaget for innholdet i både Handlingsplan del 1 og i Handlingsplan del 2, og at styret kan få alt dette presentert i detalj om/når det måtte passe. Akershus fk foreslår at hospiteringsordningen blir formelt utlyst 2 gg/år slik at det blir lettere å få ordningen forankret hos medlemmene, noe som Gunnar noterte seg og som dokumentet derved nå vil reflektere).
- Sak 17/26: Valg til valgkomite (nåværende leder av valgkomiteen (og påtroppende) nevnte at valgkomiteen allerede har fått flere forslag til nye styremedlemmer, og at det fortsatt er anledning til å komme med ytterligere forslag).
- Sak 18/26: Styrets forslag til dagsorden for årsmøtet i Osloregionens Europakontor (Gunnar understreket at ekskursjonsprogrammet om ettermiddagen 4/6 ennå ikke er endelig avklart).

5. Orienteringer fra medlemmene

Dag (Drammen): Ingen pågående søknadsprosesser, men de videresender mottatte muligheter fortløpende til relevante seksjoner (svar-% og forankring er stigende). Jobber for å få til E+-aktiviteter. Vennskapssamarbeid med Dniepro (UKR). Det er generelt sett god politisk forankring i kommunen, og kommuneadministrasjonen har nå etablert et internasjonalt team.

KIPR (Anne): Har jevnlig og god kontakt med ORE om prosjektmuligheter (HIK har f.eks. nylig sendt E+ KA-søknad sammen med portugisisk aktør). Jobber både med KIPR og med grensesamarbeid. Kommende arrangement «Grensedagarne Bridge» 2-4/9-26.

Buskerud fylkeskommune (Johanne): De har et prosjekt innen Euromontana som Buskerud leder (tema er tilflytning til fjellregioner. Ingen utlysninger der ennå, men de følger med på det). Samferdsel har et prosjekt på smart trafikkstyring /AI der de har fått hjelp fra ORE til å finne aktuelle fagmiljøer i Brussel. Politisk har Fylkesutvalget bedt om en redegjørelse som viser internasjonalt arbeid satt opp mot Buskerudplanen.

Universitetet i Innlandet (Hege): Sendt flere HEU-søknader (i beste fall på venteliste). Jobber i Universitetsalliansen Emerge på andre året, og da særlig innen trening/mobilitet (kartlegger miljøer de har). Karrieredager i Spania.

HiØ (Hege Karine): Har stort fokus på sikkerhet. Nylig vedtatt handlingsplan for internasjonalisering. Mye søknadsaktivitet (59 innmeldte interessenter, hvorav 10 søknader sendt; 6 interessemeldinger for EU-prosjekter, hvorav 2 søknader er sendt). NFR-utfordringer gjør prosessen vanskeligere enn den burde være.

OsloMet (Berit): Avsatt midler til 4 nye satsningsområder, som skal følges opp over 4-5 år, hvor alle medlemmene i KG er potensielle samarbeidspartnere (4 utlysninger ute nå med frist 30/4). Bygger internkompetanse med nettverksmøte 2 gg/år, og med kurs (Inga, NIVA holdt f.eks nyttig innlegg). Mange innsendte søknader er avvist, men blir gradvis flinkere.

Elverum (Daria): Satser på E+ fremover. Er del av et lite samarbeidsprosjekt per tid, og tar sikte på å søke om et stort samarbeidsprosjekt neste år. Jobber med å vurdere HEU-NEB projektskisse. Samarbeid med Ukraina (Nansen/Norad), som kan bli til noe større. Egen person i kommunen skal jobbe med E+ (næringsavdelingen). Daria har sitt siste møte i KG, siden hun vil begynne i UDI før sommeren (Lena vil fortsette KG-arbeidet).

Vestfold fylkeskommune (Ann Christin): Forprosjekt med Ukraina (Kherson-regionen - beredskapskonferanse medio mai) gjennom KS. Flere E+-søknader på gang: nasjonal koordinator sammen med KS (European political experiences), søknad ad ansvarlig implementering av KI i utdanning (sammen med Tyskland/Hellas), og jobber med å bli E+-partner ifm. kritisk tenkning innen skole/bibliotek/museer). Videre så har Vestfold fått status som fribyfylke. Innenfor samferdsel er de også aktive (skrevet innspillsnotat om norsk deltakelse i kommende CEF - jobber andre med dette?). Vestfold en av flere som er involvert i

Nordsjøkommisjonens event 6. mai på Norway House i Brussel knyttet til Circular Economy Act (forventes vedtatt i EU senere i år).

Telemark fylkeskommune (Lars og Johannes): Lars takket for seg (har vært involvert siden 2007, og blir nå pensjonist – skal ikke erstattes). TFK vil lage nok en ny internasjonal strategi (den forrige er fra 2024). Ny strategi vil ytterligere understreke viktigheten av internasjonalt arbeid, og kartlegge hvilke muligheter som finnes. De har en internasjonal ressursgruppe som ser på utnyttet E+-potensiale. Tar sikte på å søke om akkreditering for fagutdanning neste år.

Har fått innvilget et nytt Interreg-prosjekt (*land for value*) med fokus på biogass, hvor landbruksskolen (videregående) er involvert. Her går forskning og undervisning hånd i hånd. Ferdig med Grønn Jyllandskorridor, men lever videre med fokus på beredskap/militær mobilitet – de vil legge inn ønsker/tiltak ifm. neste NTP.

Nordre Follo (Thore Anton): Laget rapport på E+-prosjekter. For tiden ingen nye søknader på gang, men er interessert i samarbeid.

Turid (Innlandet fylkeskommune): Jobber med HEU-søknad om kulturarv og klimatilpasning med SINTEF (innenfor brearkeologi, men problemer med å finne koordinator - frist: september). Europadag 6/5 på NTNU Gjøvik (gode moderatorer/innledere, tema bl.a. FP10, prosjekteksempler, mm). Wexfo-søknad sammen med OsloMet fikk avslag (vurderer å søke på nytt). Neste Wexfo er 1-3/6 med tema «the right to disagree» (Gahr Støre og Justin Theroux blant innlederne).

Hamar (Fredrik): Har sendt inn et par E+-søknader (regional satsning på samfunnsutvikling og opplæring av innsatte i fengsler). De har videre meldt seg inn i det europeiske utdanningsnettverket for livslang læring EARLALL, etter tips fra ORE.

Hamarregionen (Idun): VRINN er med i en søknad *virtual world test bed*-utlysningen i Digital Europa programmet. Utfordrende at programmet kun tilbyr 50% finansiering, men et land som Hellas er en god partner siden de tilsynelatende har god nasjonal finansiering for partnere. Deltok på diverse matchmaking arrangementer, men fikk først napp gjennom et tips fra XR4EUROPE – Norge har gode VR-miljøer. Er interessert i å utforske prosjektmuligheter innenfor EIT sine KICs. Vil foreslå samarbeid med Fredrikstad om søknad på hovedprosjekt finansiert gjennom Nansen programmet knyttet til by-til-by samarbeid med felles Ukrainsk partner-by. (Hamar ønsker samarbeid med samme Ukrainske by som Hamars vennskapsbyer i Norden har. Dette er samme Ukrainske by som Fredrikstad allerede er partner-by med. Varaordfører fra Hamar møtte representanter fra Rivne på kommunekonferanse i Lviv rett før påske.)

NIVA (Inga): Fått svar på HEU-søknader med frist i 2025 (tilslag på 12, hvorav koordinator på 1, tilslagsprosent på 30). Jobber videre med 2026-utlysninger (fortsatt utnyttet potensiale). Arbeider med partnerskapsutlysninger (gått til trinn 2 på flere). Håper noen av KG-medlemmene har søkt på deres kaskadeutlysning (Sindre ser på disse). Frustrasjon med NFR sin utlysningsportal. Er interessert i EØS-midlenes utlysninger for Tsjekia/Polen (er disse relevante for andre av ORE-medlemmene?). Ønsker at ORE vurderer å organisere et EØS-midler-webinar.

Håper innledningsseminaret på forrige KG-møtet var nyttig – det er bare å ta kontakt ved behov for videre oppfølging.

Lillehammer kommune (Dag): Kommunens politiske ambisjoner er større enn de tilgjengelige ressursene. Vurderer en URBACT-satsning. Kommunen er opptatt av internasjonale prosjekter kun hvis har direkte nytte av dem (ønsker ikke å koordinere). Positivt at IFK er så offensive/på tilbudssiden (deltar f.eks. i NORSAR-prosjekt via dem).

Akershus fylkeskommune (Martine og Rune): Fokus på strategiarbeid. Tidligere internasjonal rådgiver i Møre- og Romsdal arbeider nå i HKDIR, og vil avholde E+-konferanse i Asker 6/6.

6. Eventuelt

Intet ble diskutert under dette punktet.